

III. Щодо членів сім'ї суб'єкта декларування

27. Хто належить до членів сім'ї суб'єкта декларування?

Згідно з визначенням терміна «члени сім'ї», що міститься в статті 1 Закону, та приміткою до статті 46 Закону членами сім'ї суб'єкта декларування вважаються:

1) особа, яка перебуває у шлюбі із суб'єктом декларування (чоловік/дружина) станом на останній день звітного періоду, – незалежного від спільного проживання із суб'єктом декларування упродовж звітного періоду;

2) діти суб'єкта декларування до досягнення ними повноліття, незалежного від їх спільного проживання із суб'єктом декларування упродовж звітного періоду;

3) будь-які особи, які станом на останній день звітного періоду або сукупно протягом не менше 183 днів протягом року, що передує року подання декларації, спільно проживали, були пов'язані спільним побутом, мали взаємні права та обов'язки із суб'єктом декларування (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживали із суб'єктом декларування, але не перебували у шлюбі.

Усі інші особи, за відсутності хоча б однієї із вказаних вище ознак, для цілей декларування не вважаються членами сім'ї суб'єкта декларування (наприклад, особи, які за відсутності вказаних ознак спільно орендують (користуються) житло, проживають в одній квартирі, кімнаті у гуртожитку, готелі тощо).

28. Чи вважається членом сім'ї суб'єкта декларування його колишній чоловік чи колишня дружина, якщо шлюб було припинено у звітному періоді?

При вирішенні питання, чи належить колишній чоловік/дружина до членів сім'ї, слід зважати на термін «члени сім'ї», зазначений у статті 1 Закону, та Примітку до статті 46 Закону.

Приклад 1:

Шлюб розірвано у звітному періоді та подружжя після розлучення разом не проживало, не було пов'язане спільним побутом, не мало взаємних прав і обов'язків. У такому випадку колишній чоловік/дружина не є членом сім'ї суб'єкта декларування.

Аналогічно у разі смерті одного з подружжя у звітному періоді.

Приклад 2:

Шлюб розірвано у звітному періоді. Після розлучення подружжя проживало разом, було пов'язано спільним побутом, мало взаємні права і обов'язки станом на 31 грудня звітного періоду.

У такому випадку колишній чоловік/дружина є членом сім'ї суб'єкта

декларування як особа, яка спільно проживає, але не перебуває у шлюбі, оскільки має ознаки члена сім'ї на кінець звітного періоду.

Приклад 3:

Шлюб розірвано у звітному періоді, після розлучення колишній чоловік та дружина проживали разом, були пов'язані спільним побутом, мали взаємні права і обов'язки станом сукупно не менше 183 днів протягом звітного року, але на 31 грудня звітного періоду припинили проживати разом, не були пов'язані спільним побутом, не мали взаємних прав і обов'язків.

У такому випадку колишній чоловік/дружина є членом сім'ї суб'єкта декларування, оскільки мали ознаки членів сім'ї більше ніж 183 дні упродовж звітного періоду.

Звертаємо увагу, що абзацом третім частини другої статті 46 Закону передбачено, що дані про об'єкт декларування, що перебував у володінні або користуванні суб'єкта декларування або членів його сім'ї, зазначаються в декларації, якщо такий об'єкт перебував у володінні або користуванні станом на останній день звітного періоду або протягом не менше половини днів протягом звітного періоду. Тому суб'єкт декларування повинен відобразити у відповідних розділах декларації відомості про всі об'єкти, що належать колишньому чоловіку/дружині та якими суб'єкт декларування володів, користувався не менше половини днів протягом звітного періоду, навіть якщо такий чоловік/дружина більше не є членом сім'ї суб'єкта декларування.

29. Чи вважається членом сім'ї суб'єкта декларування його дитина, яка у звітному періоді досягла повноліття?

Якщо дитина суб'єкта декларування досягла повноліття у звітному періоді, то вона вважається членом сім'ї такого суб'єкта лише за умови, що вона спільно проживала, була пов'язана спільним побутом, мала взаємні права та обов'язки із суб'єктом декларування (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних) сукупно протягом не менше 183 днів протягом звітного року або станом на останній день звітного періоду.

30. Чи вважається членом сім'ї суб'єкта декларування особа, яка не менше 183 днів протягом року спільно проживала, була пов'язана спільним побутом, мала взаємні права та обов'язки із суб'єктом декларування (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), але на кінець звітного періоду такі ознаки були відсутні у зв'язку зі смертю особи?

Особа, яка спільно проживала, була пов'язана спільним побутом, мала взаємні права та обов'язки із суб'єктом декларування (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних) сукупно протягом не менше 183 днів протягом звітного року, вважається членом сім'ї суб'єкта декларування й інформацію про неї слід відобразити в декларації, навіть якщо станом на кінець року такий член сім'ї помер.

31. Чи вважається членом сім'ї суб'єкта декларування особа, яка не була його чоловіком або дружиною, але не менше 183 днів протягом року спільно проживала, була пов'язана спільним побутом, мала взаємні права та обов'язки з ним (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), хоча на кінець звітного періоду такі ознаки були відсутні у зв'язку з її фактичним проживанням в іншому місці?

Особа, яка станом на останній день звітного періоду фактично не проживала із суб'єктом декларування, не є його чоловіком або дружиною, але спільно проживала, була пов'язана спільним побутом, мала взаємні права та обов'язки з ним (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних) сукупно протягом не менше 183 днів протягом звітного року, вважається членом сім'ї суб'єкта декларування й інформацію про неї слід відобразити в декларації.

32. Чи зазначаються в декларації відомості про неповнолітню дитину члена сім'ї суб'єкта декларування від попереднього шлюбу, яка проживає окремо від такого члена сім'ї суб'єкта декларування?

Статтею 1 Закону до членів сім'ї суб'єкта декларування віднесено неповнолітніх дітей суб'єкта декларування, навіть за умови окремого проживання від суб'єкта декларування.

Неповнолітньою дитиною суб'єкта декларування в такому випадку вважається:

- 1) неповнолітня дитина, біологічним батьком чи матір'ю якої є суб'єкт декларування (рідні діти);
- 2) неповнолітня дитина від попереднього шлюбу чоловіка або жінки суб'єкта декларування, яку такий суб'єкт усиновив (удочерив).

Неповнолітня дитина від попереднього шлюбу чоловіка або дружини суб'єкта декларування, яка не є його рідною дитиною та не була ним усиновлена, може вважатися його членом сім'ї лише за умови спільного проживання, пов'язаності спільним побутом, наявності взаємних прав та обов'язків із суб'єктом декларування (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних) сукупно протягом не менше 183 днів протягом звітного року або станом на останній день звітного періоду.

33. Як визначати спільне проживання суб'єкта декларування з іншою особою за відсутності офіційно зареєстрованого шлюбу. Чи потрібно встановлювати цей факт в судовому порядку?

Закон не передбачає обов'язку суб'єкта декларування звертатися до суду для встановлення факту спільного проживання.

Водночас зважаючи на зміст статті 1, примітки до статті 46 Закону, для цілей декларування, щоб особа вважалася членом сім'ї суб'єкта декларування, вона повинна проживати спільно із суб'єктом декларування станом на останній день звітного періоду або сукупно протягом не менше 183 днів протягом року, що

передую року подання декларації, а також одночасно бути пов'язаною спільним побутом та взаємними правами і обов'язками із суб'єктом декларування. Це не стосується дружини/чоловіка суб'єкта декларування, його неповнолітніх дітей, які є членами сім'ї незалежно від наявності зазначених ознак, а також осіб, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, але взаємні права і обов'язки яких не мають характеру сімейних (наприклад, у випадку спільної оренди квартири, кімнати в гуртожитку тощо).

34. Як заповнювати декларацію, якщо член сім'ї відмовляє у наданні необхідної для декларування інформації суб'єкту декларування?

Якщо член сім'ї суб'єкта декларування відмовив йому у наданні всієї або частини інформації, що повинна бути відображена в декларації, і при цьому самому суб'єкту декларування ця інформація не відома, він обирає у відповідних полях електронної форми декларації позначку «Член сім'ї не надав інформації». Якщо член сім'ї відмовився надати таку інформацію, але ця інформація відома суб'єкту декларування або може бути ним отримана з офіційних джерел (наприклад, правовстановлюючі документи, відповідні державні реєстри), то суб'єкт декларування повинен відобразити у декларації всю відому йому інформацію.

Якщо члену сім'ї відповідна інформація не відома і вона не може бути ним отримана із офіційних джерел (наприклад, правовстановлюючі документи, відповідні державні реєстри), то у відповідних полях електронної форми декларації слід обрати позначку «Не відомо».

Разом з тим обрання позначка «Член сім'ї не надав інформації» є підставою для повної перевірки інформації, яка підлягає відображенню в декларації, щодо членів сім'ї суб'єкта декларування відповідно до абзацу четвертого частини першої статті 50 Закону.